

NARODNA BANKA SRBIJE

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

6–10. jul 2020.

Sektor za monetarne i devizne operacije

Odeljenje za devizne rezerve

Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Jul, 2020.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1

Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa 10. 7. 2020.	Promena u %	
			1w	YoY
S&P 500	SAD	3.185,04	1,76%	6,41%
Dow Jones Industrial	SAD	26.075,30	0,96%	-2,92%
NASDAQ	SAD	10.617,44	4,01%	29,44%
Dax 30	Nemačka	12.633,71	0,84%	2,35%
CAC 40	Francuska	4.970,48	-0,73%	-11,03%
FTSE 100	Velika Britanija	6.095,41	-1,01%	-19,06%
NIKKEI 225	Japan	19.498,50	-0,07%	3,52%
Shanghai Composite	Kina	2.796,63	7,31%	16,05%

Izvor: Bloomberg.

1.3

Kretanja na deviznom tržištu

EUR			USD				
Kurs		Promena EUR u %		Kurs		Promena USD u %	
		1w	YoY			1w	YoY
EUR/USD	1,1300	0,52%	0,36%	USD/EUR	0,8850	-0,51%	-0,35%
EUR/GBP	0,8949	-0,74%	-0,54%	USD/GBP	0,7921	-1,23%	-0,88%
EUR/CHF	1,0631	0,07%	-4,59%	USD/CHF	0,9408	-0,44%	-4,93%
EUR/JPY	120,80	-0,05%	-1,03%	USD/JPY	106,91	-0,56%	-1,38%
EUR/CAD	1,5377	0,87%	4,34%	USD/CAD	1,3608	0,35%	3,97%

Izvor: Bloomberg.

1.4

Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EURIBOR			LIBOR							
				USD		GBP		CHF		Nivo u %	Promena u b.p.
				Nivo u %	Promena u b.p.	Nivo u %	Promena u b.p.	Nivo u %	Promena u b.p.		
									1w	YoY	
O/N	-0,55%	0,0	/	0,10%	-1,0	-236,0	0,06%	-0,1	-64,9	-0,68%	-1,2
1M	-0,50%	-0,1	-11,4	0,18%	1,3	-219,4	0,08%	0,0	-64,7	-0,77%	1,2
3M	-0,44%	-0,5	-8,2	0,27%	-0,8	-207,1	0,09%	-1,9	-68,3	-0,69%	-0,8
6M	-0,33%	-1,6	-0,1	0,35%	-2,1	-191,7	0,22%	-8,2	-60,0	-0,64%	0,0
12M	-0,28%	-4,6	-3,1	0,48%	-2,6	-180,6	0,37%	-5,0	-53,4	-0,52%	6,8

* EURIBOR i LIBOR za ročnosti od 1 do 12 meseci, a €STR, SOFR, SONIA i SARON za O/N.

Izvor: Bloomberg.

1.5

Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za T3 (u %)
Evropska centralna banka	-0,5	-0,10	12. 9. 2019.	16. 7. 2020.	-0,50
Federalne rezerve SAD	0,00-0,25	-1,00	15. 3. 2020.	29. 7. 2020.	0,25
Banka Engleske	0,10	-0,15	19. 3. 2020.	6. 8. 2020.	0,10
Banka Kanade	0,25	-0,50	27. 3. 2020.	15. 7. 2020.	0,25
Narodna banka Švajcarske	-0,75	-0,50	15. 1. 2015.	24. 9. 2020.	-0,75

* RKS na poslednji dan izveštajnog perioda; kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB (RKS je 0,00%).

Kurs EUR/USD

U izveštajnom periodu evro je ojačao za 0,52% prema dolaru. Kurs EUR/USD se kretao u rasponu od 1,1141 do 1,1371 (tokom perioda trgovanja), odnosno od 1,1290 do 1,1336 (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

Nalik prethodnoj nedelji, vrednost kursa EUR/USD dosta je oscilirala i menjala smer kretanja tokom ovog izveštajnog perioda. Sentiment na tržištu se smenjivao između optimizma usled objavljenih ekonomskih podataka koji ukazuju na ekonomski oporavak i averzije prema riziku usled vesti o pogoršanju situacije u vezi s pandemijom virusa korona.

Početak nedelje je obeležio rast optimizma i *risk-on* sentiment na tržištu, podstaknut rastućim očekivanjima u brzi oporavak kineske ekonomije i skokom vrednosti akcija na kineskoj berzi. Optimizam je dodatno podržan podacima o oporavku uslužnog sektora SAD u junu, što je umanjilo tražnju za dolarom kao *safe haven* valutom. Istovremeno, evro je jačao nakon što ekonomski pokazatelji zemalja zone evra, nakon nekoliko meseci velikog pada, ponovo beleže rast i pozitivne vrednosti (maloprodaja u zoni evra, industrijske porudžbine i industrijska proizvodnja u Nemačkoj).

Međutim, već u utorak dolar ponovo počinje da jača, jer su vesti o rastu broja zaraženih, kao i povratak karantina i restriktivnih mera u pojedinim oblastima (Florida, Teksas...), umanjili optimizam na tržištu i povećali tražnju za američkom valutom. Takođe, sentimentu su doprinele i izjave zvaničnika FED-a da rastući slučajevi virusa korona mogu usporiti privredni rast upravo u situaciji kada ističu pojedine podsticajne mere za ekonomski oporavak u vreme pandemije.

U izveštajnom periodu evro ojačao prema dolaru za 0,52%

Sredinom nedelje ponovo dolazi do znatnijeg rasta tražnje investitora za rizičnjim instrumentima, pre svega akcijama ali i robom, dok je dolar gubio na vrednosti (posebno za vreme azijskog trgovanja). Investitori su potpuno zanemarili postojeće napetosti između SAD i Kine i situaciju s virusom i fokusirali se na sve jače znakove oporavka kineske ekonomije (posebno njen atraktivni tehnološki sektor). Zabeležen je veliki skok akcija na kineskoj berzi, dok je i američki *NASDAQ* (koji takođe obuhvata tehnološki najnaprednije kompanije) dostigao rekordno visok nivo. U takvim okolnostima, dolar je oslabio prema većini valuta, pa tako i prema evru. Jačanju evra su istovremeno doprineli pozitivni signali da će na samitu EU naredne nedelje biti postignut dogovor oko Fonda za oporavak EU (vrednosti 750 mlrd evra), pa je kurs EUR/USD tokom dana u četvrtak dostigao i maksimalnu vrednost za ovaj period (1,1371 dolara za evro). Međutim, vesti o znatnijem porastu broja slučajeva zaraze virusom korona, odnosno činjenica da je u SAD tokom jednog dana zabeleženo više od 60.000 novoobolelih (što je najveći broj slučajeva na dnevnom nivou) ponovo su doveli do jačanja averzije prema riziku i jačanja dolara, pa se vrednost valutnog para do kraja istog dana vratila na nivo s početka nedelje.

1.6

Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

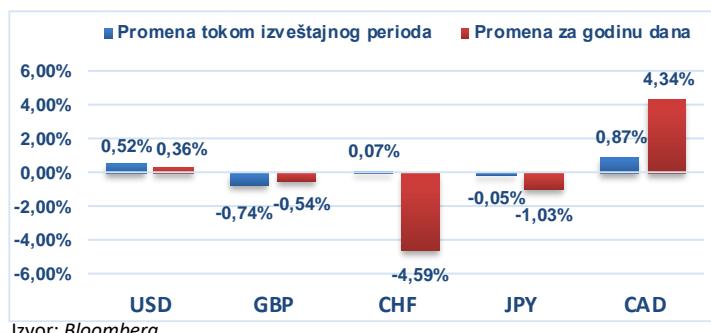
1.7

Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

1.8

Promena vrednosti evra prema odabranim valutama

Ipak, poslednjeg dana posmatrane nedelje, dolar je ponovo oslabio usled jačanja optimizma u pogledu potencijalnog razvoja vakcine za virus korona, koji je nadjačao zabrinutost zbog porasta broja infekcija u SAD i širom sveta. Naime, kompanija *Gilead Sciences* je objavila da studije pokazuju da njihov lek *remdesivir* značajno umanjuje rizik od smrti, odnosno dovodi do poboljšanja stanja kod osoba s težom kliničkom slikom.

Kurs EUR/USD je izveštajni period završio na nivou od 1,1300 dolara za evro.

Državne obveznice SAD

Prinosi državnih obveznica SAD se tokom izveštajnog perioda nisu značajnije menjali – zabeležen je neznatan rast na središnjem delu krive, dok su kod instrumenata kraće i duže ročnosti prinosi blago smanjeni. Prinos dvogodišnje obveznice povećan je za 0,2 b.p. (na 0,16%), dok je prinos desetogodišnje obveznice smanjen za 2,4 b.p. (na 0,65%).

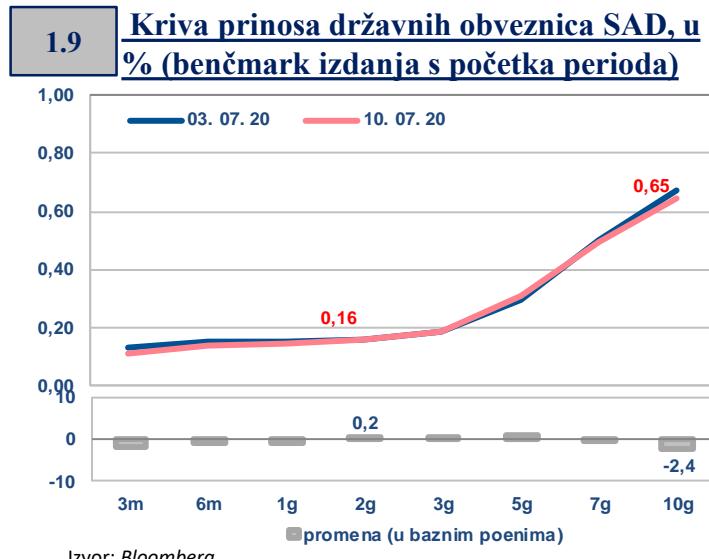
Tokom posmatranog perioda, na rast averzije prema riziku i pad prinsosa državnih obveznica uticao je rast broja novozaraženih u SAD koji može uticati na brzinu ekonomskog oporavka, dok su na kretanje prinsosa u suprotnom smeru najviše uticali objavljeni dobri ekonomski podaci iz Amerike. Podaci ukazuju na nastavak solidnog oporavka uslužnog sektora i tržišta rada nakon ponovnog otvaranja privrede SAD i usled pozitivnih efekata uvedenih mera fiskalne i monetarne politike.

ISM indeks uslužnog sektora SAD u junu je snažno povećan, na 57,1 (nakon 45,4 u maju i 41,8 u aprilu) i bio je daleko iznad očekivane vrednosti od 50,2. Najveći mesečni rast ovog pokazatelja ikada zabeležen usledio je nakon ukidanja mera, a vrednost indeksa je sada iznad granice od 50,0, nakon značajne kontrakcije u prethodnim mesecima. Najvažnije komponente ovog indeksa – poslovna aktivnost (66,0 sa 41,0 u maju) i nove poružbine (61,6 sa 41,9) beleži znatan rast vrednosti, ukazujući na stabilizaciju ekonomске aktivnosti i postepen oporavak od recesije. S druge strane, izveštaj pokazuje da tržište rada i dalje ostaje snažno pogodeno pandemijom, s obzirom na to da je komponenta koja se odnosi na zaposlenost i dalje u zoni kontrakcije, iako takođe beleži snažan rast (na 43,1 sa 31,8), ukazujući na to da su poslodavci i dalje oprezni po pitanju ponovnog angažovanja radnika. Iako u 83% grana u okviru ovog sektora rastu aktivnosti, samo kod 17% se beleži rast zaposlenosti. U izveštaju se navodi da su ispitanci i dalje bili vrlo zabrinuti zbog epidemije i građanskih protesta u SAD, ali da su umereno optimistični po pitanju uslova poslovanja i stanja ekonomije SAD.

Širenje virusa u SAD i konflikt SAD i Kine povećavaju neizvesnost i nepouzdanost ekonomskih projekcija

Broj novih prijava za pomoć u slučaju nezaposlenosti u SAD je u toku protekle nedelje (koja se završila 4. jula) iznosio 1,31 mln, što je ispod očekivanih 1,375 mln, a nakon 1,41 mln iz prethodne nedelje. Broj nezaposlenih koji se kontinuirano prijavljuju za socijalnu pomoć u nedelji pre (do 27. juna), takođe je smanjen više od očekivanja, na 18,1 mln (očekivano 18,8 mln, prethodno 18,76 mln). Iako se beleži znatan pad novih prijava, ovaj broj je i dalje dvostruko veći od maksimuma zabeleženog tokom finansijske krize 2009. godine, što ukazuje na razmere uticaja epidemije na tržište rada u SAD, odnosno na to da i dalje veliki broj ljudi gubi posao.

Proizvodačke cene u junu su zabeležile neočekivani pad od 0,2% (očekivan rast od 0,4%, što je bio podatak iz prethodnog meseca), dok su za poslednju godinu dana smanjene za -0,8%, što može uticati na to da FED nastavi da plasira novac u ekonomiju radi zaustavljanja negativne cenovne spirale.

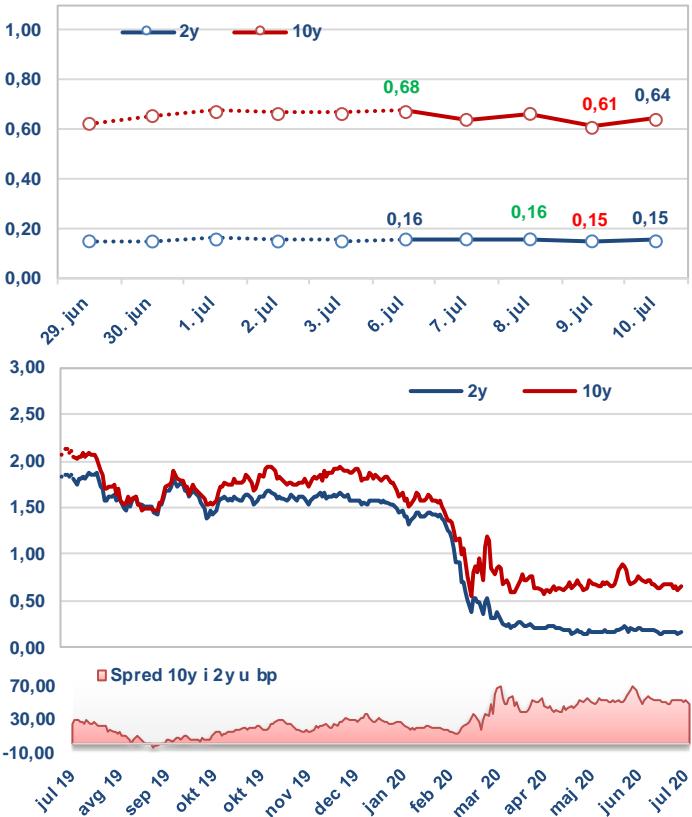

1.10 Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Broj novih prijava za pomoć u slučaju nezaposlenosti, u hiljadama	4. jul	1.375	1.314	1.413
ISM indeks uslužnog sektora	Jun	50,2	57,1	45,4
Proizvodačke cene, MoM	Jun	0,4%	-0,2%	0,4%

Izvor: Bloomberg.

1.11 Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica SAD, u %

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda, prinosi nemačkih državnih obveznica su se smanjili. Prinosi su opali usled rasta broja novozaraženih virusom, što može uticati na brzinu ekonomskog oporavka, ali i usled neizvesnosti pred sastanak EU na kome se očekuje odluka o veličini fonda ekonomske pomoći i načinu na koji će se sredstva odobravati. Prinos nemačke dvogodišnje državne obveznice smanjen je za oko 1 b.p., na -0,70%, a prinos desetogodišnje obveznice smanjen je za oko 4 b.p., na -0,47%.

Maloprodaja u zoni evra beleži rast od 17,8% u maju, iznad očekivanja (15%), a nakon pada od 12,1% tokom prethodnog meseca. U odnosu na isti mesec prethodne godine pad maloprodaje iznosi 5,1%, znatno manje nego na kraju prethodnog meseca, kada je pad bio 19,6%. Ovaj podatak ukazuje na brz oporavak potrošnje nakon perioda restrikcija, ali je ona i dalje ispod nivoa koji je bio pre krize. Prisutne su razlike po državama, pa tako Nemačka, Holandija, Austrija i Finska beleže maloprodaju iznad nivoa s početka godine, dok je ona u Francuskoj, Španiji, Irskoj i Portugaliji još uvek ispod nivoa s početka godine.

Porudžbine u Nemačkoj povećane su za 10,4% (očekivano 15,4%), nakon što su tokom aprila smanjene za 26,2%. Uprkos snažnom rastu, porudžbine su oko 30% ispod nivoa s početka godine. Porudžbine iz zone evra povećane su za 21%, dok su porudžbine van zone evra porasle samo za 2%.

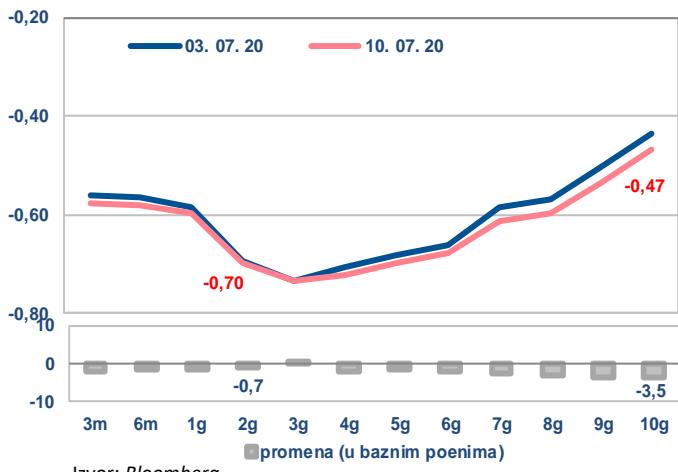
Industrijska proizvodnja u Nemačkoj povećana je 7,8% u maju, usled ukidanja većine restrikcija usmerenih na sprečavanje širenja virusa, nakon rekordnog pada u aprilu (-17,9%), uzrokovanih zatvaranjem fabrika i ostalim poremećajima. Najveći rast zabeležio je prerađivački sektor, zajedno s rastom investicionih dobara. Iako podaci govore da je Nemačka prošla najgori deo krize, oni takođe ukazuju da će povratak na nivo pre krize biti dug. Takođe, kao izvozno orijentisana privreda, Nemačka je duboko zavisna od razvoja događaja u ostatku Evrope i sveta, a ubrzano širenje virusa u SAD i konflikt između SAD i Kine povećavaju neizvesnost ekonomskih projekcija u ovom trenutku.

Prognoza Evropske komisije – u 2020. pad BDP-a u zoni evra 8,7%, a 2021. rast od 6,1%

U julskoj prognozi Evropske komisije navodi se da će ekonomija EU zabeležiti duboku recesiju ove godine zbog pandemije virusa korona, uprkos brzom i sveobuhvatnom odgovoru monetarne i fiskalne politike i na nivou EU, i na nacionalnim nivoima. Zbog ukidanja restriktivnih mera, sporijim tempom nego što je pretpostavljeno u prolećnoj projekciji, uticaj na ekonomsku aktivnost biće snažniji nego što je prvobitno očekivano. **Procenjuje se da će pad BDP-a u 2020. iznositi 8,7% u zoni evra i 8,3% u EU, a da će rast naredne godine biti 6,1% u zoni evra i 5,8% u EU.** Očekivani pad u ovoj godini znatno je veći u odnosu na prethodnu procenu (7,7% u zoni evra i 7,4% u EU), a očekivani rast naredne godine je niži (6,3% u zoni evra i 6,1% u EU). **Očekivanja inflacije nisu mnogo promenjena u odnosu na prethodnu procenu.** Brži rast cene nafte i hrane od očekivanja biće kompenzovan slabijim ekonomskim izgledima, smanjenjem poreskih stopa i drugim merama preduzetim u pojedinim državama. Očekuje se inflacija od 0,3% ove godine u zoni evra i 0,6% u EU, a naredne godine 1,1% u zoni evra i 1,3% u EU.

1.12

Kriva prinosa državnih obveznica Nemačke (benčmark izdanja s početka perioda)

1.13

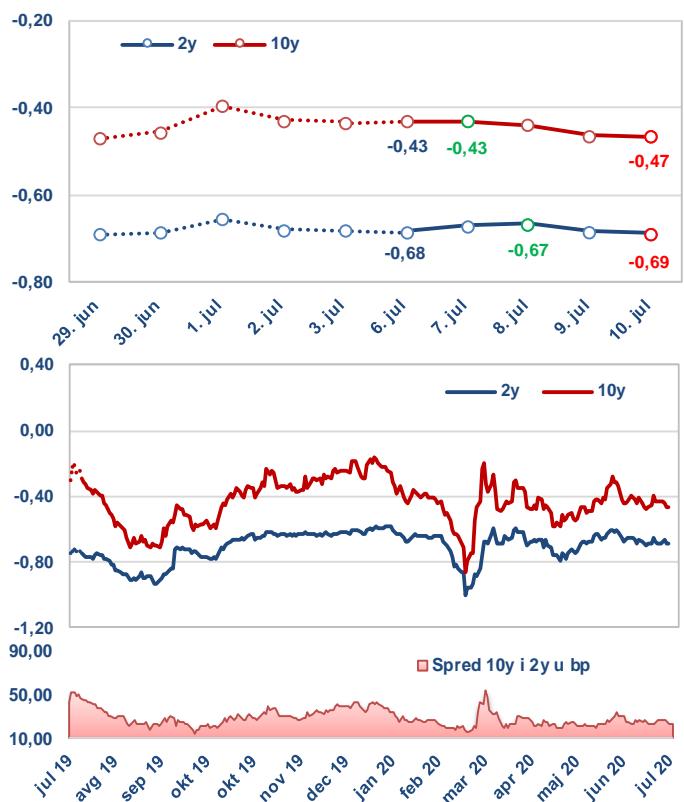
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Indeks poverenja investitora, zona evra	Jul	-10,4	-18,2	-24,8
Maloprodaja, zona evra, MoM	Maj	15,0%	17,8%	-12,1%
Industrijska proizvodnja, Nemačka,MoM	Maj	11,1%	7,8%	-17,5%

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

II Kretanja na tržištima izabralih zemalja u razvoju

2.1

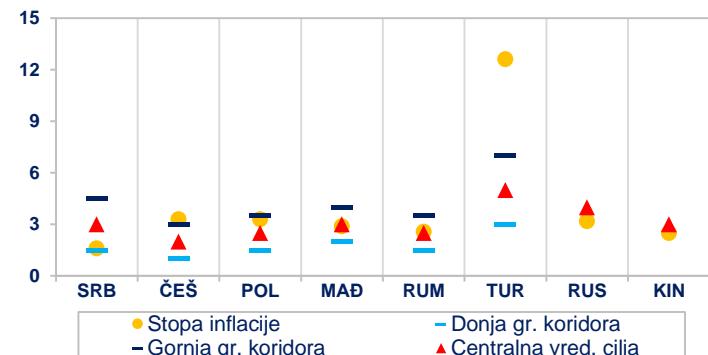
Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

	RKS (u %)*	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (kraj T3, %)*
Srbija (NBS)	1,25	-0,25	11. 6. 2020.	13. 8. 2020.	-
Češka (CNB)	0,25	-0,75	7. 5. 2020.	6. 8. 2020.	0,05
Poljska (NBP)	0,10	-0,40	28. 5. 2020.	9. 9. 2020.	0,10
Mađarska (MNB)	0,75	-0,15	23. 6. 2020.	21. 7. 2020.	-
Rumunija (NBR)	1,75	-0,25	29. 5. 2020.	n/a	1,63
Turska (CBRT)	8,25	-0,50	21. 5. 2020.	23. 7. 2020.	8,00
Rusija (CBR)	4,50	-1,00	19. 6. 2020.	24. 7. 2020.	4,00
Kina (PBoC)	4,35	-0,25	23. 10. 2015.	n/a	4,35

Izvor: Bloomberg / * još uvek nisu realizovane sve ankete za T3.

2.2

Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg i sajтовi centralnih banaka (poslednji podatak).

Dešavanja na lokalnim tržištima

Tokom izveštajnog perioda objavljen je set ekonomskih pokazatelja za posmatrane zemlje u razvoju. Početkom perioda objavljena je stopa inflacije u Rusiji, koja je u junu iznosila 3,2% YoY (što je iznad nivoa od 3,0% YoY iz maja ove godine), kao i stope inflacije u Rumuniji i Češkoj, koje su u junu bile na nivou od 2,6% YoY (iznad nivoa od 2,3% YoY iz maja) i 3,3% YoY (iznad nivoa od 2,9% YoY iz maja, kao i iznad gornje granice ciljanog koridora centralne banke Češke), respektivno. **Povećanje inflacionih pritisaka u ovim zemljama rezultat je delovanja efekta baze, kao i povećanja cena alkoholnih proizvoda i duvana.**

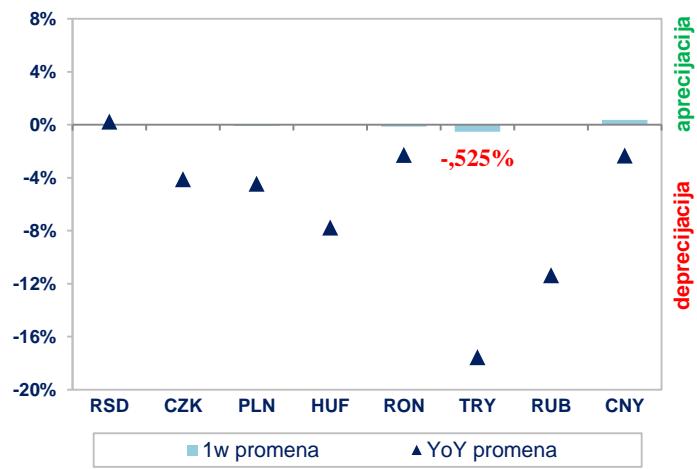
Takođe, objavljeni su podaci o međugodišnjoj stopi rasta industrijske proizvodnje u Mađarskoj i Češkoj, koji su pokazali dalju kontrakciju aktivnosti u industriji – zabeležen je pad od -27,6% i -25,9%, respektivno, što predstavlja blagi oporavak u odnosu na podatke iz aprila (-36,6% i -34,0%, respektivno).

Rumunija je 7. jula emitovala desetogodišnje i tridesetogodišnje evroobveznice u dolarima, u iznosu od 1,3 mlrd i 2,0 mlrd dolara, respektivno, što je prvi put posle dve godine da se Rumunija zadužuje emisijom dolarskih evroobveznica. Kupon će kod desetogodišnje evroobveznice iznositi 240 b.p. iznad Mid-Swap stope, dok je kod tridesetogodišnje evroobveznice kuponska stopa definisana fiksno, na nivou od 4,0%. Ovo je drugi izlazak Rumunije na međunarodno tržište od izbijanja krize, nakon što je u maju već emitovala evroobveznice u evrima u iznosu od 3,3 mlrd evra (ročnosti pet i deset godina). Prema pisanju Bloomberg-a, zemlje istočne Evrope su od početka godine emitovale evroobveznice u iznosu od 36,7 mlrd evra (više nego u 2018. i 2019. godini zajedno).

ECB je poslednjeg dana izveštajnog perioda objavila da su Hrvatska i Bugarska zvanično primljene u *ERM II (Exchange Rate Mechanism II)*, što predstavlja preliminarnu fazu za usvajanje evra kao zvanične valute. U slučaju Hrvatske, definisan je kurs EUR/HRK na nivou od 7,5345 kuna po jednom evru, dok je u slučaju Bugarske kurs EUR/BGN na nivou od 1,95583 leva po evru (standardni raspon fluktuacije iznosi ±15% oko pariteta). Iako je najkraći mogući rok za usvajanje evra ovih zemalja 1. januar 2023. godine, tržišni učesnici smatraju da bi ovaj proces mogao da traje znatno duže, zbog neophodnosti daljeg rada na ispunjenju uslova.

2.3

Promena lokalnih valuta izabralih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS).

2.4

Prinosi desetogodišnjih državnih obveznica u lokalnoj valuti

	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija	3,550	0,0	-23,0
Češka	0,762	-0,9	-63,7
Poljska	1,320	-2,3	-90,9
Mađarska	2,311	7,7	-7,0
Rumunija	4,052	15,3	-52,9
Turska	12,390	55,0	-407,0
Rusija	5,780	-24,5	-153,0
Kina	3,024	16,6	-14,8

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (Reuters).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

Tokom izveštajnog perioda, cena zlata je zabeležila rast od 1,11%. Cena zlata se kretala u rasponu od 1.783,49 do 1.812,63 dolara po finoj unci zlata (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

Na rast cene zlata, uz manje oscilacije, tokom posmatrane nedelje uticali su sledeći faktori: vesti o širenju virusa korona u SAD ali i na globalnom nivou (zabrinutost da bi povećanje broja novozaraženih mogao usporiti proces otvaranja ekonomija širom sveta), **niske kamatne stope**, kao i široko rasprostranjene monetarne i fiskalne stimulacije.

Cena zlata sredinom nedelje dostigla vrednost od preko 1.818 USD/Oz, prvi put od septembra 2011.

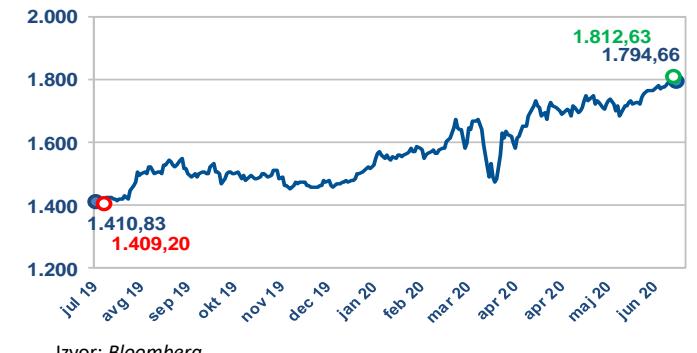
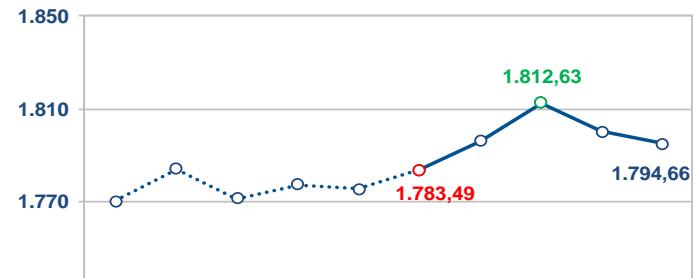
Prema podacima fondova koji trguju zlatom, potražnja za zlatom zabeležena u drugom tromesečju nije viđena od vremena finansijske krize. **Od početka aprila imovina ETF u zlatu na putu je da zabeleži najveće tromesečno povećanje od prvog tromesečja 2009. godine.**

Podaci koje je objavila LBMA pokazali su da se u trezorima u Londonu na kraju marta tekuće godine držalo rekordnih 8.515 tona zlata.

Poslednjeg dana posmatrane nedelje cena zlata je iznosila 1.794,66 USD/Oz.

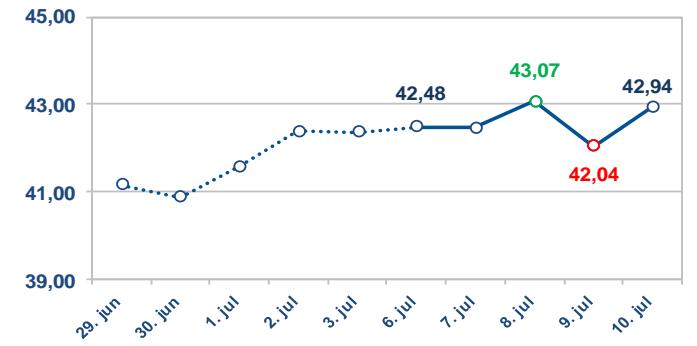
3.1

Zlato (dnevni podaci, USD po unci)

3.2

Cena nafte tipa brent (USD po barelu)

Izvor: Bloomberg.

Cena nafte tipa brent zabeležila rast od 1,35% i na kraju posmatranog perioda iznosila 42,94 USD/bbl

U jednom trenutku, cene različitih tipova nafte kretala su se u suprotnim smerovima. Cena nafte tipa brent zabeležila je rast nošen nižim nivoom zaliha sirove nafte u skladištima i pozitivnim ekonomskim podacima nakon otvaranja ekonomija, dok je **cena fjučersa za WTI američku laku naftu zabeležila pad** usled zabrinutosti da bi skok novih slučajeva virusa korona mogao da ograniči potražnju goriva u SAD.

Očekuje se da će OPEC, Rusija i druge zemlje proizvođači nafte ublažiti rekordna smanjenja proizvodnje, na koja su pristali u aprilu a kasnije produžili i do jula. Zvaničnici OPEC-a i Rusije će **naredne nedelje održati video-konferenciju** kako bi razgovarali o stanju na tržištu. **Saudska Arabija je predložila** da se ublaže smanjenja na 7,7 sa sadašnjih 9,6 mln barela dnevno.